

Till Ålands landskapsregering

Utkast 25 oktober 2023 - remiss

Ändring av avfallsförordningen

Allmän motivering

Lagförslag 29/2022-2023 innehåller i en ny 3c § i landskapslagen (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag, nedan *avfallslagen*, bestämmelser om att kommunen årligen ska sammanställa en rapport om det insamlade kommunala avfallet i kommunen och lämna den till landskapsregeringen senast den 31 mars följande år. Kommunerna ska vart femte år med början för år 2025 tillsammans med den årliga rapporten lämna en redogörelse för uppfyllandet av målet enligt 1 mom.

Vidare innehåller paragrafen krav på att kommunen ska besluta om en kommunal avfallsplan för organiserandet och utvecklandet av avfallshanteringen i kommunen om redogörelsen ovan visar att målet enligt landskapsförordning inte uppfylls. Målet är i 13 § i landskapsförordningen (2022:22) om avfall, nedan *avfallsförordningen*, att av det kommunala avfallet förbereds för återanvändning och materialåtervinns kalenderårsvis minst

- 1) 55 viktprocent senast från den 1 januari 2025,
- 2) 60 viktprocent senast från den 1 januari 2030,
- 3) 65 viktprocent senast från den 1 januari 2035.

Sista momentet i 3c § i avfallslagen innehåller förordningsbemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser om vad rapporten, redogörelsen och den kommunala avfallsplanen ska innehålla.

I 6 § 21 och 22 punkterna i rikets avfallslag (FFS 646/2022) definieras förberedelse till återanvändning och materialåtervinning. Förberedelse för återanvändning är sådan verksamhet för kontroll, rengöring eller reparation av avfall genom vilken kasserade produkter eller delar av dem bereds för att kunna användas på nytt utan någon annan förbehandling. Materialåtervinning är verksamhet där avfall upparbetas till produkter, material eller ämnen antingen för det ursprungliga ändamålet eller för andra ändamål; med materialåtervinning avses inte energiåtervinning eller upparbetning av avfall till bränsle eller material för återfyllnad.

Detaljmotivering

14a § *Kommunens rapport*. Den årliga rapporten ska innehålla uppgifter om det kommunala avfallet som samlats in i kommunen. Listan på avfallsfraktionerna utgår från kravet i 32 § i rikets avfallslag om kommunens skyldighet att ordna avfallshantering och även 11 § i avfallsförordningen. Avsikten är att rapporten inte ska orsaka merarbete för kommunen utan kommunen ska lämna till landskapsregeringen de uppgifter kommunen även behöver för sitt arbete med avfallshanteringen.

Rapporten får omfatta flera kommuner om det inom ett kommunsamarbete inte är möjligt att dela upp uppgifterna mellan kommunerna. Uppgifter från mottagningsplatser och avfallsinsamlingar för flera kommuner kan rapporteras gemensamt eller uppdelat per kommun.

Kommunerna och producentsammanslutningen för förpackningsproducenter ska enligt ändringen av 4 § i avfallslagen och 49 a § i rikets avfallslag avtala om insamlingen av förpackningsavfallet. Avtalet ska omfatta förpackningsavfallet som kommunen samlar in fastighetsnära och på annat sätt samt det som producentsammanslutningen samlar in. Om mängden avfall med producentansvar som kommunen insamlat tagits fram för kostnadsersättningen från producentsammanslutningen för förpackningsproducenter till kommunen är det intressanta uppgifter som kan ges i rapporten. Det avser i första hand förpackningar.

14b § *Kommunens redogörelse vart femte år om måluppfyllelse.* Redogörelsen ska innehålla kommunens beskrivning av hur målet i 13 § i avfallsförordningen uppfylls.

Om det inom ett kommunsamarbete inte är möjligt att dela upp uppgifterna mellan kommunerna får redogörelsen omfatta flera kommuner.

Kommunen ska i redogörelsen ta med all avfallshantering av kommunalt avfall och därför ska även avfall som samlats in av andra än kommunen men som avser kommuninnevånarna vara med i beräkningen. Det är exempelvis avfall med producentansvar och annat kommunalt avfall som samlats in på ett fåtal platser i landskapet och därmed inte samlas in i varje kommun. Kommunen kan få uppgifterna från landskapsregeringen.

Om det aktuella året inte är representativt kan ett medelvärde för de senaste tre åren användas.

14c § *Innehållet i kommunal avfallsplan.* Utgångspunkten för paragrafens innehåll är 25 § i den upphävda landskapsförordningen (2018:90) om avfall. Innehållet har anpassats till att vara ett stöd för kommunerna att nå målen i 13 §. Fokus läggs därför på kedjan från insamling till slutbehandling.

Ikraftträdande. Avsikten är att förordningen ska träda i kraft samtidigt med ändringen av avfallslagen.

Förordningstext

LANDSKAPSFÖRORDNING om ändring av landskapsförordningen om avfall

Med stöd av 3c § landskapslagen (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag, sådan den lyder i landskapslagen 2023/XX, fogas nya 14a - 14c §§ till landskapsförordningen (2022:22) om avfall som följer:

14a §

Kommunens rapport

Kommunens årliga rapport enligt 3c § i avfallslagen ska innehålla det insamlade kommunala avfallet i kommunen uppdelat i

- 1) pappersavfall,
- 2) kartongavfall,
- 3) glasavfall,
- 4) metallavfall,
- 5) plastavfall,
- 6) bioavfall,
- 7) brännbart blandat avfall,
- 8) träavfall,
- 9) trädgårdsavfall,
- 10) textilavfall,
- 11) stora kasserade föremål,
- 12) inert avfall,
- 13) farligt avfall och
- 14) annat kommunalt avfall som insamlats i det kommunalt ordnade insamlingssystemet.

Avfallsmängderna ska rapporteras i vikt. Om det inte finns viktuppgift för någon del av avfallet ska en omräkning till vikt göras utgående från de uppgifter som finns. Rapporten ska i så fall innehålla en beskrivning av hur omräkningen gjorts.

Rapporten får omfatta flera kommuner om det inom ett kommunsamarbete inte är möjligt att dela upp uppgifterna mellan kommunerna.

14b §

Kommunens redogörelse om måluppfyllelse

Kommunens redogörelse, som ska göras vart femte år enligt 3c § i avfallslagen, om uppfyllandet av målet enligt 13 § ska innehålla en beskrivning om hur målet uppfyllts.

Redogörelsen ska även innehålla

- 1) slutbehandlingsmetod för det insamlade avfallet enligt vikt och fraktion utgående från uppgifterna i rapporten enligt 14a § och
- 2) andelen avfall som slutbehandlats enligt förberedelse för återanvändning och materialåtervinning.

Redogörelsen får omfatta flera kommuner om det inom ett kommunsamarbete inte är möjligt att dela upp uppgifterna mellan kommunerna.

Avfall som samlats in för hela Åland, exempelvis avfall med producentansvar genom pantsystem och av andra återanvändningsaktörer, ska räknas in i kommunens redogörelse. Landskapsregeringen lämnar uppgifter om det till kommunerna.

Måluppfyllelsen får beräknas som ett medeltal för de tre senaste årens måluppfyllelse om det aktuella året inte är representativt för kommunen.

Om målet inte uppfyllts ska det beskrivas vad detta kan bero på.

14c §

Innehållet i kommunal avfallsplan

En kommunal avfallsplan som en kommun ska besluta om enligt 3c § 3 mom. i avfallslagen ska åtminstone innehålla

1) en beskrivning av de förhållande i kommunen som påverkar avfallens mängd och sammansättning,

2) uppgifter om vilka insamlingssystem som finns samt en redogörelse för vilka typer och mängder av avfall som insamlas,

3) en beskrivning av hur det insamlade avfallet behandlas, inklusive vilka anläggningar och verksamheter som ordnar återanvändning och materialåtervinning av avfallet,

4) åtgärder för att öka återanvändning, materialåtervinning samt annan avfallsbehandling,

5) åtgärder för hur avfallens mängd och farlighet ska minskas,

6) en beskrivning av de åtgärder som planeras för att nå målen enligt 13 § och

7) hur mål och åtgärder ska följas upp.

Kommunen ska till landskapsregeringen för kännedom lämna den kommunala avfallsplanen.

Denna förordning träder i kraft den

Mariehamn den

L a n t r å d

Föredragande minister